Almindelig figen

Ficus carica

Kort fortalt

- *Ficus carica* – morbærfamilien (Moraceae).
- Stammer fra Vestasien og det østlige Middelhavsområde; en af verdens ældste kulturplanter.
- Løvfældende træ med store, fligede blade og glat, sølvgrå bark.
- Ude i sol fra midten af maj; om vinteren koldt og frostfrit ved ca. 2–10 °C.
- De meget små frø sås oven på dyrkningsmediet og spirer ved ca. 20–25 °C efter 3–6 uger.
- Mælkesaften irriterer huden, især i sollys; planten regnes som giftig for hunde, katte og heste.
- Spiselige figner skal du ikke regne med fra frøplanter i vores klima.

Det kan du se frem til

Med frøene af almindelig figen har du grundlaget for et løvtræ med karakteristiske, fligede blade og glat, sølvgrå bark, som du selv former fra den første spire. De små frø spirer i lys og varme, typisk efter 3–6 uger. Figen vokser villigt, og allerede den første sommer kan du begynde at beskære. Figner er ikke målet: Frøplanter giver sjældent spiselige frugter i vores klima.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Almindelig figen (*Ficus carica*), også kaldet figentræ, er et løvfældende træ fra morbærfamilien. Den stammer fra Vestasien og det østlige Middelhavsområde og er en af verdens ældste kulturplanter: Fund fra Jordandalen viser, at mennesker dyrkede figentræer for over 11.000 år siden – før korn. I dag vokser den vildt og forvildet i hele Middelhavsområdet og bliver normalt 3–10 meter høj. Bladene er store, ru og håndformet fligede, og barken er glat og sølvgrå. Figenens „frugt" er i virkeligheden en lukket blomsterstand, som i naturen bestøves af en lille figenhveps; den lever ikke i Nordeuropa. Frøplanter er ikke sortsægte: En del bliver hanlige træer med små, uspiselige frugter, og mange andre sætter kun frugt med figenhvepsens hjælp. Som bonsai dyrkes figen for den kraftige stamme, den lyse bark og de karakteristiske blade, der bliver mindre med beskæringen. Mælkesaften irriterer huden og kan give udslæt i sollys, og planten regnes som giftig for hunde, katte og heste.

Formering

Figenfrø er meget små og har ingen hvileperiode. Strø dem tyndt oven på fugtig såjord eller kokos-såmuld, tryk dem let ned, og dæk dem højst med et tyndt drys – de spirer bedst i lys. Læg glas eller plastfolie over såbakken, så luften holdes fugtig, og stil den lyst, men ikke i direkte sol, ved ca. 20–25 °C; varme nedefra fremskynder spiringen. Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, men ikke vådt. Frøene spirer typisk efter 3–6 uger, enkelte senere, og ikke alle frø spirer. Når kimplanterne har fået 2–4

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

rigtige blade, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Placering og lys

Figentræet vil stå lyst og varmt. Fra midten af maj, når der ikke længere er risiko for nattefrost, står det bedst ude et solrigt, lunt sted. Kimplanter, der er sået inde, vænnes gradvist til sol og udendørs vejr. I skygge bliver skuddene lange og bladene store.

Vanding og næringsstoffer

Figentræet har brug for meget vand om sommeren: Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, og vand, så snart overfladen begynder at tørre – tørrer det ud, hænger bladene slapt. Undgå stående vand. Fra april til september gives flydende bonsai-næring hver 2.–3. uge. Efter løvfaldet vandes kun lidt.

Dyrkningsmedie

Færdig bonsai-jord er et godt grundlag; figen tåler kalk. Til unge planter passer priklejord med kvartssand. Unge planter omplantes hvert 2. år om foråret, ældre træer hvert 3.–4. år; samtidig kan rødderne beskæres.

Beskæring

Figentræet tåler beskæring godt og skyder villigt igen. Lad nye skud danne 5–8 blade, og skær dem derefter tilbage til 2–3 blade. Meget store blade kan klippes af, uden at det skader træet. Større snit lægges bedst sidst på vinteren, før knopperne bryder. Brug handsker – mælkesaften irriterer huden.

Vinteropbevaring

Figentræet er løvfældende og har brug for en kølig hvileperiode. Ældre træer tåler en del frost og kan stå ude på lune steder i haven, men i en skål er rødderne langt mere udsatte, og unge planter er mere følsomme. Lad træet stå ude i efteråret, så længe der højst er let nattefrost – kulden sender det i hvile, og bladene falder. Før det for alvor fryser, flyttes det til et koldt, frostfrit sted ved ca. 2–10 °C, fx et uopvarmet rum, en kold kælder eller en frostfri garage; når bladene er faldet, behøver træet ikke lys. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Når knopperne begynder at svulme om foråret, skal træet stå lyst igen, og fra midten af maj kan det komme ud.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.